

Sagai Muittalægje

15ad September 1911.

No. 18.

„Sagai Muittalægje“ boatta guovte gærde juokke manost, las ja 15ad bæive, ja maksa ovta kruvna ja 20 øra jakkodagast — 60 øra jakkebælest. Bladde matta dinggujuvvut juokke poas-tarappe bokte. Diedetusak maksek 5 øra rana.

8ad jakkodak.

Čakča jurddagak.

Čakča læ boattam. Buok gæse hærvak læk, oazo dagjat, nokkam. Čakča læ lagjim aigge. Ja mangas læk vissasi gavdnam duom sadne vagjasa duottan: Nuftgo olmuš gilvva, nuft son lagje. Dat gutte fuolamættomvuodast i læk višsam gieddes rakadet ja bælddat, son oaidna čakčag atte son oazo uceb. Dat gutte uccan læ gilvvam, oudda-mærkaditi potetosid, son ožžu uccan. Dat gi burist læ gieddes rakadam, son oaidna čakčag atte buristsivdnadus čuovva su bargo. Son oazo buore balka bargos ja vaives oudast.

Ja nuft ain gukkebuidi. Dalolaš čakčag dego dakka logo bargos oudast. Su giedde, su bælddo dego sardnu sudnji, čækka: Don læk læmaš fuolamættom ja laihe don læk læmaš fuolalaš ja višsal.

Dat læ davja čallujuvvum, atte olbmui mannavuotte læ ællem gidda, nuoravuotta ællam gæsse, ja boaresvuotta ællem čakča.

Boaresvuodast olmuš davja jurddagin dego logo dakka ječaines moft son læ gilvvam nuoravuodastes, moft son ællem gidast ja gæsest læ læmaš su dagos siste. Ja mangas vissasi gatta go nuft ja nuft læ ællam nuoravuodastes. Dat dakka su boaresvuoda beivid, su ællem-čavča nu lossaden. Oasalaš læ dat olmuš gi su ællem

čakča-ækkedes burin mielain satta jurdašet ællem gida ja gæse birra, ja burin oamedovdoin bigjat oaddet.

Brævva „Sagai Muittalægjei.“

Hr. redaktør!

Mon bivdam saje dæidi linjaidi min bladdai „S M“ ala. Go olbmuk čalestek, de boatta mu millige juoida čallet, vaiko vel læge uccan muittalet.

Dat jakki læ dal gollam, nuft atte august manno læ juo, ja buok oenaš min bivdost læ bivdujuvvum. Olbmuk læ fidnim davalažat ja muttomak obba burist ja læ vuovddam gulidæsek. Lajost maid læ gørggam okta oasse. Dærvasvuotta gullu nuft gukkas go mon gulam ja olbmuk læk arvukak, muttomak bivddet ja muttomak fast ædnam ala barggek. Moadde goikkeguolle-oaste maid legje boattam ja adeddami gida rajest gullui galggat šaddat, ja buorre dat læige go guolleoastek botte dastgo sin taga i lifčilæm rapat hadde.

Dærvuodak must digjidi gudek Same bladi doallabetet.

Porsangost 2—9—11.

Sami boares havddadam-baikke.

Muttom dalolaš Hans Tverberget læ Hatfjelldalast soakkevuovdes siste gavdnam Sami bo-

res havddadam-baikke. Ješ son goit gadda dam. Birra læ gædge muvra, ja sisa manatak læ dappijuvvum, ceggijuvvum stuora raktomast læ jorbba raigge. Gædge alde galgga oidnut muttom lagaš cacastagak, dego čala.

Boares mainasi mielde læk Samek gukkeb aiggid eluštam dam vuovdest, ja dat læ jakketatte atte dat maid son dal læ gavdnam, læ doluš Sami havddadam-sagje. Boares aiggin lavijegje Samek havddadet gosa goasge heivvijegje.

Dat sagje šadda diedostge visubut dutkujuvvut.

Avisain oidnu

atte sikke sokkar ja gafha divrru.

Egede-Nissen

læ ožžum aldsešis Stavanger poastaoaive ammat. Son šadda luopat Vargai gavpuga.

„Waren Sardne“

redaktora

čali gieskad atte Sami miššona ulbme læ daroduttet Samid nuft atte Sami olmuščærdda nokka. Mutto daggo „Waren Sardne“ gal gadda aibas boastot. Sami miššona i bargga æra ala go kristalašvuoda diedo dakkat ain æmbodovdosen Sami gaskast, ja mudoi væketet bucid ja hægjoid. Jos Sami miššonast livče daroduttem ulbme, de dat i beruštivče ollenge Samegielast. Mutto dal vuol-

gata dat aito Samegielalaš sardnedegjid, ja doaimata maidai girjid Samegilli. Otterbeck læi bigjam raddetussi dam adnomuša atte stata vækket Samimiššonbarggid, vai dat oppek Samegiela. Doaivogo „Waren Sardne“ atte Samimiššonaolbmak dam dagaše, jos sist livče daroduttem ulbme. Mi doaivvop mi dam aše addep lika burist go „Waren Sardne“, ja mist læ læmaš alkke šaddat daroduttejeggidi ja sin barggam-lakai oapesen. Si viggæk oažžot Samegiela erit juokke lakai. Ja daroduttejægjek dabe Sameædnamest æi læk goassege burist likom Samemiššonai, danego dat alo læ viggam kristalašvuoda sardnedet Sami gaskašt aive Samegilli. Go Bisma Skaar vuoddodi Daro-Samemiššon, de jo gullui dat jiena atte Samemiššon hette Samid daroduvvat ja daro oappat.

Dat dagai migjidi baha go mi oinimek at „Waren Sardne“ sivahalla Samemiššon duše daroduttem ala barggat. Mutto mi bæloštep Daniel Mortenson dam lakai atte son læ čallam daggar aši birra daggo maid son læ mælgad uccan guorahallam.

Imašlaš potetbælddo.

Muttom olmai Helgalanda'st gæččali dam gæse gilvvet potetosid fiervvai, vuolabæld stuora ulle rajē, nuft atte bælddo muttomin go læi ulle čacce, læ čace vuolde. Son oažoi valljet potetosid, 7—8 gærddasažat, ja dat legje lika buorek go æra potetosak. Dat livče artteg æraidge gæččalet rakadet daggar potetbældo.

Vuoivas hadde

Sameædnam amtast læ gidda 20 ora ragjai.

Suoine-jakke.

Dam čavča læ ænas baikin dabe Sameædnamest šaddam ras-

se burist, ja goikesen læk maidai ožžum.

Dat nummar

hælbai dam sivast go redaktora læ læmaš buocas. Mi bivddep min lokkid læt gierddavažak.

Luoite varas, dærvas aimo viesod sisa.

Dalle go mon legjim mannan gullim mon davja Samek min guovlost dagjamen: „I hal duše varas biegain olmuš æle,“ go makka læ uccan borramuš. Dat dajaldak læ muttom muddoi duotta. Mutto satta maidai lika stuora duottavuodain dagjujuvvut: „I hal duše borramušain olmuš æle, go dærvas aibmo vaillu.“ Mangas spikarastek glasaid gidda nuft atte dak æi goassege sätte rabastuvvut. Dat læ boastot. Ja jos olbmui livče viesok aibas diktak, de mangas buocajivče damditi go uccan varas dærvas aibmo-sisa luittek. Mutte ænas olbmuid viesok æi læk nu diktak atte bieggā i bæsa sisa soames luoddanæme ja raige čada. Ja dat læ sigjidi stuora avkken.

Luoitte varas bieggā ja bæivaš čuovggad boattet du vissui ja dat bukteba dudnji dærvasvuoda. Dak læva ollo buorreb dalkas go buok medisinaš ja vuoiddasak.

Ale balde smavva

manaid.

Manga vanhemak vaiddelek atte sin manak læk nu argek, erinoamačēt go sævndjadin šadda. De dak duše dollek ædnesek hællest ja æi duosta luottet dam.

Manga mana læk rieggadæmest ja skivasak ja dak šaddek davja sævndjad argek. Mutto davjebut læ dat vanhemi sivva. Olles olbmuk viggæk havskotattet mana, ja de muittalek si soaigos mainasid jiettanas, stalo ja skunkai birra. Go manna læ bieggā,

de baldetet atte de boatta stallo ja valdda su.

Dat baldetæbme dakka stuora vahaga. Ja go dat soaigos mainastæbme vel dasa boatta, de šadda manna argge. I duosta sævndjadin šat olgobællai uvsa.

Olmuš berreše læt varrogas go muittal manaidi mainasid. Manen dat læ buorre atte muittalet bahas vuoiņa ja baldosi birra? Igo sätte muittalet manaidi spiri birra maid si dovdek bæive, nasti birra j. u. v.

Go manast læ suorgganam vikke, de satta dat maidai læt ožžum dam juo rieggadæmest. Dat galgga læt buorre lavggot mana liegga lavgost, gidda dimo bæle arvo, ouddalgo dat bigja oaddet. Mutto dat læ hui avkalaš atte manai jurddagak æi devddujuvvu buok lagas soaigos mainasiguom.

Buok Norga skuvladirektorak læk girkodepartementa goččom mielde læmaš čoakkest Kristianiast dam manō algost. Si læk arvvaladdam skuvla-aši birra.

Vehaš Jottema birra.

Sangforenek (lavlomsærvve) laiggoti dampa „Tanahorn“ aldisis turist damppan, maina čuoigati Varjakvuodnaraige. Maidai monge čuovvolim mielde.

Go dampa gesi ankores bajas dast Vargai havnast ja vuolggegodi, de algi lavlom dæka alde čuo-jategje čabba jienain, mi farga sæivoi čace bagjel gavpuk guvlui n væsta spiela mielde. Maidai varin čokan gullui havskes suobman, mi hærvasmatti dam æket boddosa. Molo alde čuožoi olmuš almug, gudek sævvenmen gudnejatte eritvuolgid. De jorgeti njunes nuortas guvlui ja lavlom biseti. Min fievro sugadi daid alek čaba baroi alde, ja guovdak čali dam stuora famolaš abe. Mu čalmek jorre davve isa mæra guvlo, gost ædnam šat i oidnom, man jalggadas læ gæččemættom, man fabmo læ issoras ja mi laitasvuoda bukta olbmu bagje-

li.

Dampa sikoi mannat ovta nubbe njarga mædda ja mano čuovgga vællai barro čilgi alde.

De vimak ollimek Čaccesullui, mi læ hirbmos čaba baikke. Gavpug læ nannames muttom vuollegis njargas ja gasko dam čuožžo girikko dieva alde. Mon legjim gaddes ovta dimo arvo, fidnim gidda bajabælde girko, gost mon gavdnim ovta ucca jogača man gaddes læi havske čužžodik, ja guoratallak dam čiegosvuoda mai dak golgge ravnje mieldes buvti ja man nuota i mate oktage. Mon jorggalim fastain gavpug guvlui, ja gæččadim dam čaba gavpug baike maggar i gal gavdno galle sajest. Dast læi hui havske orostet dam oanekes boddoš. Dast læ stuora ja buorre havna buok lagan dalkidi. Rasse læi šad-dam obba burist.

Kl. 6 i dđedes vulgi fastain dampa ain sisa guvlo, go dal bođimek muttom milai siskelidi de alge oidnuk muorralægek, ruonas čaba dievak, mak legje činätuvvum bæivašsuodnjari guim ja mærra čuovgai dego spægjal.

Vimak ollimek Nyborgi mi læ okta riftes čaba baike. Ladnja vuovde algga mærra gaddes ja manna duhat læge ja duoddar čoro bagjel. Go mi gaddai bođimek de læi vuostas atte viekkat vuovde guvlui, gæččam varas dai čaba ruonas muorai, maid sivdnedægje læ ješ činätam ja maid ovdast son ješ adna morraš, dasa i darbaš olmušlaš væke. Ja nuft vidasæbbot vagjoleimek čada dam sukkis vuovde Nyborgplassi, mi læ ovta dieva njune alde moadde kilometer mærast erit. Dast legje dušše barakkat ja okta gafe vuovde viesso, mak læk birastattum čaba ladnja vuvdin. Ollo olbmuk legje čoakkanam gæččam varas mailme hærvasvuodaid.

De algi turnopvisning (gynnastik čajatus) mi læi havske olbmuidi oaidnet. Go dast legje gærggam, de algge fast fotbalkampa (juolgge spaba čiekčam) turnforenek ja soaldati gaskast. Soaldatak vuitte. Sæmmas læi čuojatæbme, mi skajaidi dam vides mæce bagjel, dam jiedna gullui dego šuokatus mi njurgoi vares varrai.

Alme ædnam vastedi varek muorak gobmardalle čacek iloin lavlodegje; mutto olbmuk moraštegje

suddo noađe vuolde.

Kl. 1 mañnelgaskabæive mannim mon ovta alla dieva ala, gæččam varas dam čaba baike visobut. Dat læi sodnabæive bæivaš baiti lađdaset, bieggia i læm šat mærra suoivanasti dego golle aja. Dam bæive mon im goassege vajaldatte. Mutto okta læi mi dam baike rabmodi ja dat læi suddo. Olbmuk garrodegje ramadusa sajest, jukke buollevine ællemčace sajes, ja balvvalegje bærgalaga lbmel sajest.

Dabe oidnim ollo Sabmelažai, muttomis jerrim atte doallago Same blađid. »Na, læm mon ouddal doallam, mutto dal doalam dušše Daro blađi dam sagjai, ja uccan dabe dolletge Same blađid,« vastedi olmai. Mon sardnodim olbmain atte mi ainas berrišeimek doallat maida Same blađid, mi oudenus guoska migjidi. »Na, gal dat nuft læ,« læi vastadus.

Mi avkid læ arvvaladdat go i šadda mikkege, ja mi avkid læ dam Sabmelažas, gutte i rakis gielas.

De ækked lakkani ja bæivaš mogjadi nuft lađdaset, dego lifči aigom cækket farvel dal ædnam man bagjel mon læm suonjardam gæčos bæive, gæčas vel mu ala oudalgo mon aibas javkam, arrat iđdedest boadam mon fastain jos lbmel dam suovva. Vuoi, man uccan mi olbmuk gitet Hærra buok daid buri oudast maid mi bæivalažat navdešep. O, vare obba mailbme dal ramedifči Hærra, buok dam aranogasvuoda ovdast mai son min vuostai čajeta.

Ouddalgo vulgimek, læi vel lavlom mi vahaš gudnijati dam čaba baike, ja go damppi bođimek de algi juo sevnjodet.

Dat havskes baike šat i oidnum sevdnjadvuotta læi dam njiellam buok læi dego cuvcas moraš læi juo fastain juksam čuvvgges mærra čapodi ædnam lieđek vuoinadet bigje; mutto olbmuk doaimategje sin bargosek.

De damppe gesi ankores bajas ja vulgi fast min satašet ruofto guvlo. Go Vargaidi ollimek læi dego lifči mek boattam Spitsbergi, čoaska davve bieggia bosoi, — guođdam læimek Nyborga.

Dærvuođak buok blađe lokkidi.

H. P.

Biera ja lensmanne.

(Lasse oudeb nummari.)

Go lensmanne gielda duobmarin bodi Brottorpi, de bodi muttom nuora nieidda sodno vuostai valddet ja dærvatet, læi nu njuolggad dego lilja ja mudoi dego hærvva-rasse.

Go lensman guovtos gaskabæive bævddai čoakanæiga, de arvalasti lensmanne:

„Im mon ane dam obbanasi ibmašen go dat nieidda i fuola Bierast vai maid gielda duobmar arvval?“

„Na, i hal dam gal oktage imaštala; mutto dal mi læ celkkum, læ celkkum!“ dajai gielda duobmar jiednelet.

Lensmann naggi garraset atte daggar šiettatusak vanhemi gaskast i læk šat famost go manna læ olles-olmučen šaddam. Gielda duobmar gosi fertte mielde addet vaiko sust mai læi alo boares oaivvalak.

Ige lensmanne dam bæive šaddam sardnot daina lieggos Lotta'in dam birra atte i son galga hilggot Biera.

Mañnel læi dam nuora lensmannest davja doaimatusak Brottorpa birrasin. Ja go son læi loppedam, de son muttom in sarnui Lottain dam birra, atte nieidda berre vutti valddet ačes šiettatusaid. Mutto i lensman læm ollenge garas dam ala. Navetbiga goit oini atte lensmanne ješ cummesti Lotta.

* * *

Mano-aige mañnel bodi Biera fast sisa lensmankantori, spieža giedast ja gapper oaivest.

Lensmanne dakkaluddai dego sust læi nu dilettes vuotta.

„Buorre bæivve!“ ravkai Biera ja bijai spiežas julggi gaski.

„Buorre bæivve!“ vastedi lensmanne.

„Mon legjim ikte girkest,“

celki Biera.

„Læ havske gullat go Biera læ saddam nu viššal girkost mannat,“ vastedi lensmanne.

„Ja de gullim mon atte bappa gulati lensmanne ja Lotta.“

„Vai nu, Bierra gulai dam? ja — maid dasto?“

„Na,“ celki Bierra ja čuožželi hoapos bajas, „boatte sodnabæive læm mon Statorpa-Inga'in gulatusain, go sust læ loge duhat kruvna æmbo go Brottorpa-Lotta'st. Dat læi duše dam mon aiggum dudnji muittalet. Bace dærvvan.“

Loga buok

mi »Sagai Muittalægje«s čuožžo, dastgo dat læ dudnji avken ja bajasrakadussan, ja dalle anak don du æd-negielad arvost.

Čudi mielde bocčuk jabmam.

Muittaluvvu atte Ruota Samin galggek ollo bocčuk jabmam. Dobbe galgga læt daggar amas davdda.

Davdda algga damlakai atte boaco sadda aibas gænotæbme oud-dajulgin.

Manga čuođe bocču galggek dobbe læt jabmam. Dat ruota stata læ saddem šivetdoaktar dokko iskam varas dam bahas davda.

Čaba tinestus

Muttom rigges olmai Mada-Norgast osti ovta ædnamstuka masa gulai ollo vuodde, ja addi dam oudast 200 duhat kruvna. Son læ dal vuovdam 200 duhat kruvna oudast hirsai. Dal læ sudnji fallujuvvum 200 duha kruvna dam obmudaga oudast; mutto i son vuovde.

Stuora ballo

læ Tuiska stuora gavpugin soade diti. Assek soadatek bankoid, vai si ožžuk si ruđaidæsek olgus.

Duše

ovta vakost læ Danmarkost goddujuvum bagjel 45,000 spine.

India famolæmus

hærra, Nizam Haiderbad'ast erit, læ gieskad jabmam Son læi duše 45 jage. Son læi engalas olbmai buoremus usteb.

Stuora automobil likkotesvuotta.

Sarukus gavpugest Amerikast dollujuvvui gieskad automubila gilvotæbme. Bagjel 7 Daro mila læi dat linja man mielde si galgge gilvvalet. Go si legje ollem 6ad mila ragjai, ravgai rieges ovta automobilast. Automubila ravgai gukkas aibmoi ja bođi dasto stuora fartain olbmui njæiga gæk legje gæččamen gilvvalæme. 6 olbmu jabme dallanaga, ja 3 havvadattujuvvum olbmu jabme mañnelaš go legje dolvvujuvvum hospitali. 14 olbmu læk maidai garraset havvadattujuvvum, ja i læk dietto ellek go 5as daina. Dat bæggalmas Mr. Lee Oldfield, gutte læ dovdos æra automobil gilvvotemin, oazoi daggar stoaita atte munga ertegdavte manne rasta, ja siskelušai billašutti; mutto jakkujuvvu atte i daddeke masse lægas. Aito de oazžo dam mañeb automubila orostattet ooddalaš go olli dam suorgganata olmušvæga njæigga, gæk čuožžu dam likkotes baikest. Præsidentia læi vebaš aige gæččest mannam dam likkotes baikest erit.

Altarvine ja alkohol.

Oaivestyra dam nuftgoččujuvum »blaakorsforeninger« Danmarkost, læ gæččalæmen ožudet alkoholfria vine altarvinen. Dat læ likkostuvvam sigjidi, atte oazžot buttes muorjevine mast i læk æmbo go 5 prosent alkohol. Dat dalaš altarvinest læ 14 prosent alkohol.

Duše čappes konfirmationsbiktasak.

Hamburga bapak læk ovta oaivvelest atte nissonpersovna konfirman-tak berrijek læt bære čappes biktasid siste. Okta neidda gutte i čuvvum dam goččoma šadai okto konfermerijuvvut.

Moft čolggam sakostuvvu olggoædnamin.

Englandast ja daina Oktiovtastattujuvvum Statain ja æra rikain læ læmaš gukkesaige arvvaladdam moft čolggam galgga bagaduvvut gatain ja viesoin j. n. v. Liverpoolast oazžo juokkehaš gutte čolgga gatai ala sako 36 kruvna; Boston'est ožžuk, juokkehaš gutte čolga dollavavnoi ala, 360 kruvna sako, Philadelphia'st læ sakko dam bahas ja fastes dabest gidda 720 kr., ja New Yerkast læ 1800 kr.

ja arrešta 1 bæive rajest gidda 6 manoragjai. Osterikast sakotuvvu 200 kr.

Dærvasvuoda gaskaoamek.

Juga ucceeb, vuoiņa æmbo.

Bora ucceeb, suoska æmbo.

Vuoje ucceeb, vaze æmbo.

Čokka ucceeb, čuožo æmbo.

Haisker ucceeb, adde æmbo.

Loga ucceeb, čale æmbo.

Sardned ucceeb, barga æmbo.

Ucceeb aibasæbme, æmbo bargo.

Ucceeb biktasak, æmbo lavgo.

9550 olbmu

læk jabmam dam gæse Londonest dam hirbmos baka diti.

Guovča kruvna gæino alde.

Guokte syklista vujiga gieskad bajas Numedal. Go soai læiga boattam arvo mielde njælja mila Kongsbergast erit, aicaiga soai guovča dastanaga oudabæelde gæino alde. Guovča vuldallanaga batarussi.

Kongsberga girikko

doalai gieskad su 150ad jakkebæive. Sardne dollui giældabapa Bugge. Girikko læi aibas dievva olbmui.

3 ganda

legje dukkoraddamen ovta skajas, njeide dam ja taka gačai sin ala. Okta daina gutte læi 8 jage boares jami dasanaga.

Skatter til Kistrand

kommune for 1910 og tidligere aar samt forsikringspræmie for 1911 og tidligere aar, vil bli utpantet i nærmeste fremtid. Forat undgaa omkostninger maa disse skatter og præmier indbetales strakst.

Kistrand Herredskassererkontor,

12/4 1911.

Andr. Arild.

Værot Goakgiede gildi

dam jage 1910 ja oudeb jagid oudast ja fiskarid forsikringspræmie 1911 ja oudeb jagid oudast šaddat farga pantjuvvut. Gutte pantim goluim aigu bæssat, berre doabmat makset daid væroid dallan.

Goakgiedde giældakasserarktr. 12/9 1911.

Andr. Arild.

Redaktøra: A. Larsen, Repparfjord.

Prenteduvvum »Nuorttanaste« prentemrak kanusast Sigeifjord, Vesterdaalen.